

مطالعات اجتماعی

فصل دهم: ایران و همسایگان

مطالعه‌ی موردی

مقایسه‌ی دو کشور همسایه‌ی ایران

افغانستان در شرق با ترکیه در غرب

افغانستان	ترکیه	نام کشور همسایه
۳۰۰۰۰۰۰۰ (سی میلیون) نفر	۷۳۰۰۰۰۰۰ (هفتاد و پنج میلیون) نفر	جمعیت
۶۵۲ هزار کیلومتر مربع	۷۸۲ هزار کیلومتر مربع	وسعت
کابل	آنکارا	پایتخت
فارسی دری و پشتو	ترکی استانبولی	زبان رسمی
اسلام	اسلام	دین
کابل، قندهار، مزارشریف، جلال آباد، هرات	استانبول، آنکارا، ازمیر، آدانا، بورسا، آنتالیا	شهرهای مهم
رودهای هریرود و هیرمند	رودهای قزل ایرماق، دجله و فرات	رودهای مهم
ندارد	دریاچه وان	دریاچه
ندارد	دریای سیاه، دریای مرمر، دریای مدیترانه و دریای اژه	آب‌های اطراف
افغانی	لیر	واحد پول
بنای مسجد آبی در مزار شریف، دره ی بامیان و مناره‌ی جم در کناره‌ی رود هریرود	مسجد ایاصوفیه و مسجد سلطان احمد و قصر توپکاپی در استانبول	چند مکان مهم گردشگری
قَابُلِی پلو (کابلی پلو)، کباب تندوری	کباب ترکی (دونر) و ایچلی کوفته (کوفته مغزدار)	یک نوع غذای معروف
گلیم، فرش، گبه، قلمزنی و ...	ظروف شیشه‌ای رنگی و ظروف سفالی لعابدار	صنایع دستی
ترکمستان، ازبکستان، تاجیکستان، چین، پاکستان و ایران (همه در آسیا)	گرجستان، ارمنستان، ایران، عراق، سوریه در آسیا و بلغارستان و یونان در اروپا	همسایگان

♦ یادآوری: نیازی نیست جمعیت کشورها را حفظ کنید، فقط کافیست بدانید جمعیت کشور ترکیه از افغانستان بیشتر است. البته وقتی نگاهی عمیق‌تر به اختلاف شرایط زندگی مردم، امکانات و خدمات پزشکی در این دو کشور و همچنین تاریخ پر از جنگ و خونریزی کشور افغانستان ببینیم، این اختلاف جمعیت دور از ذهن به نظر نمی‌رسد.

افغانستان به آب‌های آزاد (دریا یا اقیانوس) راه ندارد و در این کشور دریاچه ای نیز وجود ندارد.

به دلیل کوهستانی و کم آب بودن افغانستان، این کشور، آب و هوای قاره‌ای دارد یعنی زمستان‌های سرد و تابستان‌های گرم دارد.

در اطراف ترکیه چهار دریا وجود دارد به همین دلیل آب و هوای این کشور در سواحل، ملایم و مرطوب و در نواحی داخلی نسبتاً خشک و در شمال و شمال شرقی کوهستانی و سرد است.

اگر به نقشه‌ی کشور ترکیه دقت کنید متوجه خواهید شد، رودهای دجله و فرات از کوه‌هایی در ترکیه سرچشمه می‌گیرند و بعد از طی مسافتی نسبتاً طولانی به کشور عراق وارد می‌شوند.

رود قزل ایرماق که یکی از رودهای پر آب ترکیه است در شمال ترکیه از کوه‌های این منطقه سرچشمه گرفته و نهایتاً به دریای سیاه می‌ریزد.

رودهای مهم افغانستان (هیرمند و هریرود) در غرب این کشور قرار دارند و مناطق شرقی کوهستانی هستند.

تاریخ این دو کشور:

ترکیه: در زمان هخامنشیان و به دست کوروش کبیر، جزئی از امپراتوری ایران شد. سپس به تصرف امپراتوری روم شرقی درآمد و پس از نفوذ مسلمانان، مرکز امپراتوری عثمانی شد که یکی از قدرتمندترین امپراتوری‌های زمان خود بود.

افغانستان: از گذشته‌های دور به علت قرار داشتن در مسیر جاده‌ی ابریشم، محل پیوند فرهنگ‌های گوناگون بوده و به همین دلیل دارای بناهای تاریخی باشکوه است. اما این کشور حدود چهار سال پیش توسط نیروهای ارتش سرخ شوروی مورد حمله قرار گرفته و اشغال شد البته مجاهدان افغانی با دست خالی در مقابل این اشغالگران ایستادند و شجاعانه جنگیدند که این جنگ ۹ سال ادامه داشت که متأسفانه تلفات و خسارات بسیاری برای مردمان این کشور به همراه داشت. بعد از بیرون راندن نیروهای شوروی، نیروهای طالبان قدرت را به دست گرفتند که بسیار متعصب و تندرو بودند و جنایات بسیاری را در این کشور مرتکب شدند. سپس در سال ۲۰۰۱ و با حمله‌ی تروریستی نیروهای طالبان به شهر نیویورک و انهدام ساختمان‌های دوقلوی تجارت جهانی، نیروهای آمریکایی به افغانستان حمله کرده و با طالبان وارد جنگ شدند و تا سال ۲۰۱۴ در این کشور حضور داشتند.